Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 27 kwietnia 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Wspólna taryfa celna — Rozporządzenie (WE) nr 1186/2009 — Artykuł 3 — Zwolnienie z należności celnych przywozowych — Mienie osobiste — Przeniesienie miejsca zamieszkania z państwa trzeciego do państwa członkowskiego — Pojęcie „zwykłego miejsce zamieszkania" — Brak możliwości jednoczesnego posiadania zwykłego miejsca zamieszkania w państwie członkowskim i w państwie trzecim — Kryteria określenia zwykłego miejsca zamieszkania

W sprawie C-528/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów, Niderlandy) postanowieniem z dnia 14 listopada 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 21 listopada 2014 r., w postępowaniu:

X

przeciwko

Staatssecretaris van Finaciën,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes izby, C. Lycourgos, E. Juhász, C. Vajda i K. Jürimäe (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu X przez B.J.B. Boersmę, adviseur,

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez M. Bulterman oraz M. Noort, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez L. Grønfeldt oraz H. Kranenborga, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niderlandzki.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2015 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1186/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. ustanawiającego wspólnotowy system zwolnień celnych (Dz.U. L 324, s. 23).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy X a Staatssecretaris van Financiën (ministerstwem finansów) w przedmiocie odmówienia przez ten organ udzielenia zgody na przeniesie mienia osobistego X między Katarem a Niderlandami ze zwolnieniem z należności celnych przywozowych.

Ramy prawne

Dyrektywa 83/182

3 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy Rady 83/182/EWG z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie zwolnień podatkowych we Wspólnocie dotyczących niektórych środków transportu czasowo wwożonych do jednego państwa członkowskiego z innego państwa członkowskiego (Dz.U. L 105, s. 59), zmienionej dyrektywą Rady 2006/98/EWG z dnia 20 listopada 2006 r. (Dz.U. L 363, s. 129) (zwanej dalej „dyrektywą 83/182") stanowi:

„Dla celów niniejszej dyrektywy »zwykłe miejsce zamieszkania« oznacza miejsce, w którym osoba fizyczna przebywa przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym ze względu na swoje więzi osobiste i zawodowe [lub] w przypadku osoby niezwiązanej z tym miejscem zawodowo – ze względu na osobiste powiązania, które wskazują na istnienie ścisłych więzi między tą osobą a miejscem, w którym mieszka.

Jednakże za zwykłe miejsce zamieszkania osoby, która posiada więzi zawodowe w innym miejscu niż więzi osobiste i która w konsekwencji mieszka na przemian w różnych miejscach położonych w dwóch lub więcej państwach członkowskich, uważa się miejsce, z którym łączą ją więzi osobiste, pod warunkiem że osoba ta regularnie do tego miejsca powraca […]".

Dyrektywa 83/183

4 Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy Rady 83/183/EWG z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie zwolnień od podatku stosowanych do przywozu na stałe z państw członkowskich majątku prywatnego osób fizycznych (Dz.U. L 105, s. 64), która została uchylona dyrektywą Rady 2009/55/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie zwolnień od podatku stosowanych do sprowadzania na stałe majątku osobistego z państw członkowskich (Dz.U. L 145, s. 36), miał treść identyczną z treścią art. 7 ust. 1 dyrektywy 83/182.

Rozporządzenie nr 1186/2009

5 Rozporządzenie nr 1186/2009 zostało uchylone przez rozporządzenie Rady (EWG) nr 918/83 z dnia 28 marca 1983 r. ustanawiające wspólnotowy system zwolnień celnych (Dz.U. L 105, s. 1).

6 Motywy 3 i 4 rozporządzenia nr 1186/2009 stanowią:

„(3) […] jednakże w pewnych ściśle określonych okolicznościach, kiedy na mocy specjalnych warunków, na jakich towary są przywożone, gdy nie występuje zwyczajowa potrzeba ochrony gospodarki, takie opodatkowanie nie jest uzasadnione.

(4) Pożądane jest, żeby w takich okolicznościach wprowadzone zostały uzgodnienia pozwalające na zastosowanie zwolnień z należności celnych przywozowych, którymi zwykle towary są obciążone, jako że uzgodnienia takie występują tradycyjnie w większości systemów przepisów prawa celnego”.

7 Artykuł 2 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia ma następującą treść:

„[…] Mienie osobiste nie może mieć takiego charakteru bądź ilości, która wskazywałaby, że jest przywożone w celach handlowych”.

8 Artykuł 3 wskazanego rozporządzenia stanowi:

„Z zastrzeżeniem art. 4–11 zwolnione z należności celnych przywozowych jest mienie osobiste przywożone przez osoby fizyczne przenoszące swoje miejsce zamieszkania z państwa trzeciego na obszar celny Wspólnoty”.

9 Artykuł 4 owego rozporządzenia przewiduje:

„Zwolnienie ograniczone jest do mienia osobistego, które:

a) z wyjątkiem szczególnie uzasadnionych okoliczności – pozostawało w posiadaniu oraz, w przypadku towarów nieprzeznaczonych do konsumpcji, było używane przez osobę zainteresowaną w jej poprzednim miejscu zamieszkania przez co najmniej sześć miesięcy przed datą, w której osoba zainteresowana przestała zamieszkiwać w państwie trzecim, które opuściła;

b) jest przeznaczone do użytku w takim samym celu w nowym miejscu zamieszkania.

[…]”.

10 Artykuł 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1186/2009 ma następujące brzmienie:

„Zwolnienie może zostać udzielone tylko osobom, których miejsce zamieszkania znajdowało się poza obszarem celnym Wspólnoty nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy.

11 Zgodnie z art. 7 ust. 1 zwolnienie przyznawane jest tylko w przypadku mienia osobistego dopuszczonego do swobodnego obrotu w ciągu 12 miesięcy od daty ustanowienia przez osobę zainteresowaną miejsca zamieszkania na obszarze celnym Unii Europejskiej.

12 Artykuł 9 owego rozporządzenia przewiduje możliwość udzielenia zwolnienia w przypadku mienia osobistego dopuszczonego do swobodnego obrotu zanim osoba zainteresowana ustanowi swoje miejsce zamieszkania na obszarze celnym Unii, pod warunkiem że osoba ta zobowiąże się do faktycznego ustanowienia tam swojego miejsca zamieszkania w terminie sześciu miesięcy.

13 Stosownie do art. 10 tego rozporządzenia jeśli w związku ze zobowiązaniami zawodowymi osoba zainteresowana opuszcza państwo trzecie, w którym miała miejsce zamieszkania, nie ustanawiając jednocześnie swojego miejsca zamieszkania na obszarze celnym Unii, mając jednak zamiar uczynić to ostatecznie, właściwe organy mogą udzielić zwolnienia z należności celnych przywozowych mienia osobistego, które osoba ta przewozi w tym celu.

14 Artykuł 11 rozporządzenia nr 1186/2009 daje właściwym władzom możliwość odstąpienia od niektórych warunków stosowania zwolnienia z należności celnych przywozowych wskazanych w art. 3 tego rozporządzenia.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

15 Do dnia 1 marca 2008 r. skarżący w postępowaniu głównym zamieszkiwał i pracował w Niderlandach. Od 1 marca 2008 r. do 1 sierpnia 2011 r. pracował on w Katarze, gdzie zostało mu przez jego pracodawcę udostępnione mieszkanie. Skarżący w postępowaniu głównym posiadał więzy zarówno zawodowe, jak i osobiste w tym kraju trzecim. W tym czasie jego małżonka w dalszym ciągu mieszkała i pracowała w Niderlandach. Jego żona odwiedziła go sześciokrotnie, przebywając tam łącznie 83 dni. W rozpatrywanym okresie skarżący w postępowaniu głównym przebywał 281 dni poza Katarem. W tych dniach odwiedzał swoją małżonkę, swoje pełnoletnie dzieci i rodzinę w Niderlandach oraz wyjeżdżał do innych krajów na urlop.

16 W perspektywie swojego powrotu do Niderlandów skarżący złożył wniosek o wydanie zezwolenia na przywóz mienia osobistego z Kataru do Unii z zastosowaniem zwolnienia na podstawie art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009. Wniosek ów został oddalony na mocy decyzji inspektora celnego ze względu na to, że brak było przeniesienia zwykłego miejsca zamieszkania do Niderlandów w rozumieniu tego artykułu. Skarżący zachował bowiem swe zwykłe miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim w trakcie swego pobytu w Katarze, w związku z czym jego zwykłe miejsce zamieszkania nigdy nie znajdowało się w tym kraju trzecim.

17 Skarżący w postępowaniu głównym odwołał się od powyższej decyzji odmownej do Rechtbank te Haarlem (sądu w Haarlemie), który uwzględnił odwołanie. Inspektor celny wniósł odwołanie od wyroku tego sądu do Gerechtshof Amsterdam (sądu apelacyjnego w Amsterdamie). Sąd ten przypomniał, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału zwykłym miejscem zamieszkania jest miejsce, w którym dana osoba ma stały ośrodek swoich interesów. Stwierdził on ponadto, że ze względu na więzi osobiste i zawodowe skarżącego w postępowaniu głównym nie było możliwe ustalenie, gdzie znajdował się stały ośrodek jego interesów. W tych okolicznościach, wedle tego sądu, pierwszeństwo należy przyznać więzom osobistym, w związku z czym w rozpatrywanym okresie zwykłe miejsce skarżącego w postępowaniu głównym znajdowało się nie w Katarze, lecz w Niderlandach.

18 Skarżący w postępowaniu głównym wniósł skargę kasacyjną do sądu odsyłającego. Sąd ten wskazał, że rozporządzenie nr 1186/2009 nie przewidziało definicji pojęcia „zwykłego miejsca zamieszkania", a następnie stwierdził, że stanowisko Gerechtshof Amsterdam (sądu apelacyjnego w Amsterdamie) prowadziło do pytania, czy skarżący w postępowaniu głównym posiadał w rozpatrywanym okresie zwykłe miejsce zamieszkania zarówno w Niderlandach, jak i w Katarze. Podkreślił on, że wydaje się, iż cele tego rozporządzenia w przypadku takim jak niniejszy nie stoją na przeszkodzie ani jednoczesnemu istnieniu miejsca zamieszkania zarówno w Niderlandach, jak i Katarze, ani zastosowaniu zwolnienia z należności celnych przywozowych przewidzianego w art. 3 wskazanego rozporządzenia, gdyż skarżący opuścił swoje miejsce zamieszkania w Katarze i przeniósł swoje mienie osobiste do Niderlandów.

19 Przy założeniu, że rozporządzenie nr 1186/2009 należy interpretować w ten sposób, że wyklucza ono możliwość podwójnego zwykłego miejsca zamieszkania, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, w okolicznościach takich jak te będące przedmiotem postępowania głównego, kryteriów, jakie należy uwzględnić w celu ustalenia, które z dwóch miejsc zamieszkania należy rozpatrywać jako zwykłe miejsce zamieszkania dla celów zastosowania owego rozporządzenia. W tym względzie dla owego sądu powstało pytanie co do znaczenia kryteriów określonych przez Trybunał w wyrokach Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407) i Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251) dla celów ustalenia „zwykłego miejsca zamieszkania" w rozumieniu art. 7 ust. 1 dyrektywy 83/182 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 83/183, a w szczególności pierwszeństwa udzielonego w ramach tego ustalania więzom osobistym.

20 W tych okolicznościach Hoge Raad der Nederlanden (sąd najwyższy Niderlandów) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy rozporządzenie nr 1186/2009 dopuszcza możliwość, by osoba fizyczna miała miejsce zamieszkania równocześnie zarówno w państwie członkowskim, jak i w kraju trzecim, a jeżeli tak, to czy przewidziane w art. 3 zwolnienie z należności celnych stosuje się wtedy do mienia osobistego, które zostało przemieszczone do Unii w ramach opuszczenia przez tę osobę fizyczną miejsca zamieszkania w kraju trzecim?

2) Jeżeli rozporządzenie nr 1186/2009 wyklucza podwójne miejsce zamieszkania, a rozważenie wszystkich okoliczności nie wystarcza do określenia jednego miejsca zamieszkania, na podstawie jakiej reguły lub z pomocą jakich kryteriów należy wtedy określić, do celów stosowania tego rozporządzenia, w jakim kraju zainteresowany posiada miejsce zamieszkania w przypadku takim jak niniejszy, w którym w kraju trzecim posiada on zarówno więzy zarówno osobiste, jak i zawodowe, a w państwie członkowskim więzy osobiste?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

21 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009 należy interpretować w ten sposób, że dla celów stosowania tego artykułu dana osoba fizyczna może posiadać jednocześnie zwykłe miejsce zamieszkania w państwie członkowskim i w państwie trzecim. Na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej sąd ten zmierza również do ustalenia, czy przewidziane w tym artykule zwolnienie z należności celnych przywozowych ma zastosowanie do mienia osobistego przywiezionego do Unii przez tę osobę fizyczną, gdy opuszcza ona miejsce zamieszkania w kraju trzecim.

22 Rozporządzenie nr 1186/2009 nie przewiduje definicji pojęcia „miejsca zamieszkania” zawartego w jego art. 3, w związku z czym dla celów ustalenia zakresu tego artykułu należy mieć na uwadze jednocześnie jego treść, kontekst oraz cele (wyrok Angerer, C-477/13, EU:C:2015:239, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

23 Co się tyczy brzmienia art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009 należy z jednej strony wskazać, że określenie „miejsce zamieszkania” jest w nim użyte w liczbie pojedynczej, co może wskazywać na to, że osoba fizyczna może w tym samym czasie posiadać tylko jedno zwykłe miejsce zamieszkania, a z drugiej strony artykuł ów uzależnia udzielenie zwolnienia z należności celnych przywozowych od przeniesienia miejsca zamieszkania z państwa trzeciego na obszar celny Unii. Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 37 opinii, użycie czasownika „przenosić” zakłada w sposób konieczny przemieszczenie miejsca zamieszkania pomiędzy miejscem położonym poza tym obszarem a miejscem znajdującym się w jego ramach i sprzeciwia się w związku z tym jednoczesnemu posiadaniu, w tym samym czasie, miejsca zamieszkania w państwie członkowskim i innego miejsca zamieszkania w państwie trzecim.

24 Co się tyczy kontekstu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009, art. 4, 5, 7 i 9–11 tego rozporządzenia, które dotyczą szczegółowo warunków stosowania zwolnienia z należności celnych przewidzianego w art. 3 owego rozporządzenia, również używają określenia „miejsce zamieszkania” w liczbie pojedynczej. To samo ma miejsce w przypadku innych artykułów tego rozporządzenia, w których użyte jest pojęcie miejsca zamieszkania.

25 Ponadto sformułowanie art. 4, 7 i 9–11 rozporządzenia nr 1186/2009 potwierdza interpretację pojęcia miejsca zamieszkania, wedle której osoba fizyczna może w tym samym czasie posiadać tylko jedno zwykłe miejsce zamieszkania. W pierwszej kolejności art. 4 tego rozporządzenia stanowi, że zwolnienie

ograniczone jest do mienia osobistego, które było używane przez osobę zainteresowaną „w jej poprzednim miejscu zamieszkania" przez co najmniej sześć miesięcy przed datą, w której „osoba zainteresowana przestała zamieszkiwać" w państwie trzecim, które opuściła, i które jest ponadto przeznaczone do użytku „w nowym miejscu zamieszkania". W dalszej kolejności art. 7, 9 i 10 owego rozporządzenia odnoszą się do tego samego ciągu zdarzeń, w ramach którego zainteresowany najpierw opuszcza zwykłe miejsce zamieszkania w państwie trzecim, a następnie ustanawia zwykłe miejsce zamieszkania na obszarze celnym Unii. Wreszcie art. 11 rozporządzenia nr 1186/2009 przejął czasownik „przenosić", również używany w art. 3 tego rozporządzenia w celu opisania przemieszczenia zwykłego miejsca zamieszkania z państwa trzeciego do innego państwa członkowskiego.

26 Co się tyczy celów rozporządzenia nr 1186/2009, motyw 3 tego rozporządzenia precyzuje, że w owym rozporządzeniu przewidziano zwolnienia celne gdy „[…] w pewnych ściśle określonych okolicznościach, kiedy na mocy specjalnych warunków, na jakich towary są przywożone, gdy nie występuje zwyczajowa potrzeba ochrony gospodarki, takie opodatkowanie nie jest uzasadnione".

27 Z orzecznictwa dotyczącego motywu drugiego rozporządzenia nr 918/83, którego treść jest identyczna z treścią motywu 3 rozporządzenia nr 1186/2009, wynika, że celem zamierzonym przez prawodawcę Unii przy przyjmowaniu tego pierwszego rozporządzenia było, po pierwsze, ułatwienie osiedlania się osób fizycznych w danym państwie członkowskim, a po drugie, ułatwienie pracy organów celnych państw członkowskich (wyrok Treimanis, C-487/11, EU:C:2012:556, pkt 24). Rozważenia te mają zastosowanie do rozporządzenia nr 1186/2009, ponieważ w rozporządzeniu tym prawodawca Unii dokonał kodyfikacji różnych przepisów regulacji zwolnień celnych, włącznie z przepisami rozporządzenia nr 918/83.

28 Natomiast wykładnia, w ramach której osoba fizyczna może posiadać jednocześnie dwa miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009, jedno w państwie trzecim, a inne w państwie członkowskim, nie może zostać uznana za zgodną z celem polegającym na ułatwieniu osiedlania się w danym państwie członkowskim.

29 Mając na uwadze powyższe, na pytanie pierwsze należy udzielić odpowiedzi, że art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009 należy interpretować w ten sposób, że dla celów stosowania tego artykułu dana osoba fizyczna nie może posiadać jednocześnie zwykłego miejsca zamieszkania w państwie członkowskim i w państwie trzecim. Z uwagi na powyższą odpowiedź nie ma konieczności analizowania drugiej części pierwszego pytania.

W przedmiocie pytania drugiego

30 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia kryteriów, jakie należy przyjąć w celu ustalenia miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009 w okolicznościach takich jak te będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, w których zainteresowany ma w państwie trzecim więzi zarówno osobiste, jak również zawodowe, a w państwie członkowskim więzi osobiste.

31 Tytułem wstępnym należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem rozwiniętym w różnych dziedzinach prawa Unii „miejsce zamieszkania oznacza miejsce, w którym zainteresowany ustanowił na stałe miejsce swoich interesów" (zob. podobnie wyroki: Schäflein/Komisja, 284/87, EU:C:1988:414, pkt 9; Ryborg, C-297/89, EU:C:1991:160, pkt 19; Louloudakis, C-262/99, EU:C:2001:407, pkt 51; Alevizos, C-392/05, EU:C:2007:251, pkt 55; I, C-255/13, EU:C:2014:1291, pkt 44; a także B., C-394/13, EU:C:2014:2199, pkt 26).

32 Orzeczono również, że w celu uznania miejsca zamieszkania za stały ośrodek interesów danej osoby należy wziąć pod uwagę wszystkie mające znaczenie okoliczności faktyczne (zob. podobnie wyroki: Schäflein/Komisja, 284/87, EU:C:1988:414, pkt 10; Ryborg, C-297/89, EU:C:1991:160, pkt 20; Louloudakis, C-262/99, EU:C:2001:407, pkt 55; Alevizos, C-392/05, EU:C:2007:251, pkt 57; a także I, C-255/13, EU:C:2014:1291, pkt 45, 46).

33 W wyrokach Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407) i Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251), o których znaczenie pyta sąd odsyłający w ramach pytania drugiego w celu ustalenia miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009, Trybunał wskazał w odniesieniu do art. 7 ust. 1 dyrektywy 83/182 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 83/183, że istotne okoliczności faktyczne, jakie powinny być wzięte pod uwagę dla uznania miejsca zamieszkania za stałe centrum interesów danej osoby, obejmują w szczególności fizyczne przebywanie tej osoby i członków jej rodziny, posiadanie miejsca zamieszkania, miejsce, gdzie dzieci faktycznie chodzą do szkoły, miejsce działalności zawodowej, lokalizację interesów majątkowych, więzy administracyjne z władzami publicznymi i organizacjami społecznymi, ponieważ elementy te oznaczają wolę tej osoby ustabilizowania miejsca pobytu, z racji trwałości, wynikającej z normalnych nawyków życiowych i rozwoju zwykłych relacji społecznych i zawodowych (wyroki Louloudakis, C-262/99, EU:C:2001:407, pkt 55; Alevizos, C-392/05, EU:C:2007:251, pkt 57).

34 Trybunał sprecyzował ponadto w tych wyrokach, że gdy całościowa ocena wszystkich istotnych okoliczności faktycznych nie wystarcza dla zlokalizowania stałego centrum interesów danej osoby, aby je określić, należy dać pierwszeństwo powiązaniom osobistym (wyroki Louloudakis, C-262/99, EU:C:2001:407, pkt 53; Alevizos, C-392/05, EU:C:2007:251, pkt 61).

35 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że sąd odsyłający zmierza w szczególności do ustalenia, czy to ostatnie stwierdzenie, wedle którego pierwszeństwo powinno zostać przyznane więzom osobistym, może być zastosowane do wykładni pojęcia „miejsca zamieszkania” w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009, biorąc pod uwagę, że Gerechtshof Amsterdam (sąd apelacyjny w Amsterdamie), którego wyrok jest przedmiotem postępowania przed sądem odsyłającym, stwierdził, że w okolicznościach postępowania głównego należało udzielić pierwszeństwa owym więziom osobistym.

36 W tym względzie należy wskazać, że z wyroków Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407, pkt 53) i Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251, pkt 61) wynika, że owo pierwszeństwo opiera się na interpretacji pojęć art. 7 ust. 1 dyrektywy 83/182 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 83/183. Tymczasem rozporządzenie nr 1186/2009 nie zawiera przepisu, który odpowiadałby tym przepisom.

37 Należy ponadto wskazać, że owe dyrektywy dotyczą zwolnień podatkowych mających zastosowanie wewnątrz Unii, podczas gdy owo rozporządzenie odnosi się do zwolnień celnych mających zastosowanie do przywożonych do Unii towarów pochodzących z państw trzecich. W związku z tym cel owych dyrektyw jest różny od celu rozporządzenia nr 1186/2009. Z preambuł owych dyrektyw wynika bowiem, że ich celem jest wspieranie realizacji swobodnego przepływu osób w ramach Unii poprzez usuwanie przeszkód podatkowych w odniesieniu do przywozu do państw członkowskich majątku prywatnego i środków transportu znajdujących się w innym państwie członkowskim. Natomiast, jak wynika z motywu 3 owego rozporządzenia, jego celem jest udzielenie zwolnienia z należności celnych towarom przywożonym do Unii z państw trzecich, które zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia nie mają charakteru wskazującego na to, że są przywożone w celach handlowych, bądź nie występują we wskazującej na to ilości, jeżeli na mocy specjalnych warunków, na jakich towary są przywożone „nie występuje zwyczajowa potrzeba ochrony gospodarki”.

38 W tych okolicznościach wykładni pojęcia „miejsca zamieszkania” w rozumieniu art. 7 ust. 1 dyrektywy 83/182 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 83/183, wedle której wówczas gdy nie jest możliwe zlokalizowanie stałego centrum interesów danej osoby, należy dać pierwszeństwo powiązaniom osobistym, nie można zastosować do pojęcia „miejsca zamieszkania” w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009.

39 Z powyższego wynika, że za miejsce zamieszkania w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009 uznać należy miejsce, w którym zainteresowany ustanowił stały ośrodek swych interesów. Dla celów ustalenia, czy owo miejsce zamieszkania znajduje się w państwie trzecim dla celów zastosowania zwolnienia celnego przewidzianego w owym art. 3, należy wziąć pod uwagę wszystkie mające znaczenie okoliczności faktyczne, włącznie z okolicznościami wyliczonymi w sposób niewyczerpujący przez Trybunał w wyrokach Louloudakis (C-262/99, EU:C:2001:407) oraz Alevizos (C-392/05, EU:C:2007:251) i wskazanymi w pkt 33 niniejszego wyroku, nie udzielając przy tym pierwszeństwa więzom osobistym.

40 W ramach tego badania należy wskazać, że rozporządzenie nr 1186/2009 przypisuje szczególną wagę czasowi trwania pobytu osoby zainteresowanej w danym państwie trzecim. W związku z tym zgodnie z art. 5 ust. 1 tego rozporządzenia zwolnienie może zostać udzielone tylko osobom, których miejsce zamieszkania znajdowało się poza obszarem celnym Wspólnoty nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy. Podobnie Rada Współpracy Celnej, obecnie Światowa Organizacja Celna (WCO) (Unia złożyła wniosek o przystąpienie do tej organizacji, który został zaakceptowany w roku 2007), wskazała w rekomendacji z dnia 5 grudnia 1962 r. dotyczącej dopuszczenia zwolnienia z należności celnych towarów przywożonych w związku ze zmianą miejsca zamieszkania, że dopuszczenie zwolnienia może zostać uzależnione w szczególności od warunku wystarczającego okresu pobytu za granicą.

41 Mając na uwadze całość powyższych rozważań, na pytanie drugie należy udzielić odpowiedzi, że w okolicznościach takich jak te będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, w których zainteresowany ma w państwie trzecim więzi zarówno osobiste, jak też zawodowe, a w państwie członkowskim więzi osobiste, w celu ustalenia, czy miejsce zamieszkania zainteresowanego w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009 znajduje się w państwie trzecim, szczególną wagę w ramach ogólnej oceny istotnych okoliczności faktycznych należy przypisać czasowi trwania pobytu osoby zainteresowanej w tym państwie trzecim.

W przedmiocie kosztów

42 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1186/2009 z dnia 16 listopada 2009 r. ustanawiającego wspólnotowy system zwolnień celnych należy interpretować w ten sposób, że dla celów stosowania tego artykułu dana osoba fizyczna nie może posiadać jednocześnie zwykłego miejsca zamieszkania w państwie członkowskim i w państwie trzecim.**

2) **W okolicznościach takich jak te będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, w których zainteresowany ma w państwie trzecim więzi zarówno osobiste, jak też zawodowe, a w państwie członkowskim więzi osobiste, w celu ustalenia, czy miejsce zamieszkania zainteresowanego w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 1186/2009 znajduje się w państwie trzecim, szczególną wagę w ramach ogólnej oceny istotnych okoliczności faktycznych należy przypisać czasowi trwania pobytu osoby zainteresowanej w tym państwie trzecim.**

Podpisy